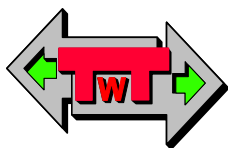
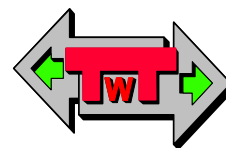

ZESPÓŁ LABORATORIÓW TELEMATYKI TRANSPORTU
ZAKŁAD TELEKOMUNIKACJI W TRANSPORCIE

WYDZIAŁ TRANSPORTU
POLITECHNIKI WARSZAWSKIEJ

LABORATORIUM PODSTAW ELEKTRONIKI

INSTRUKCJA DO ĆWICZENIA NR 21

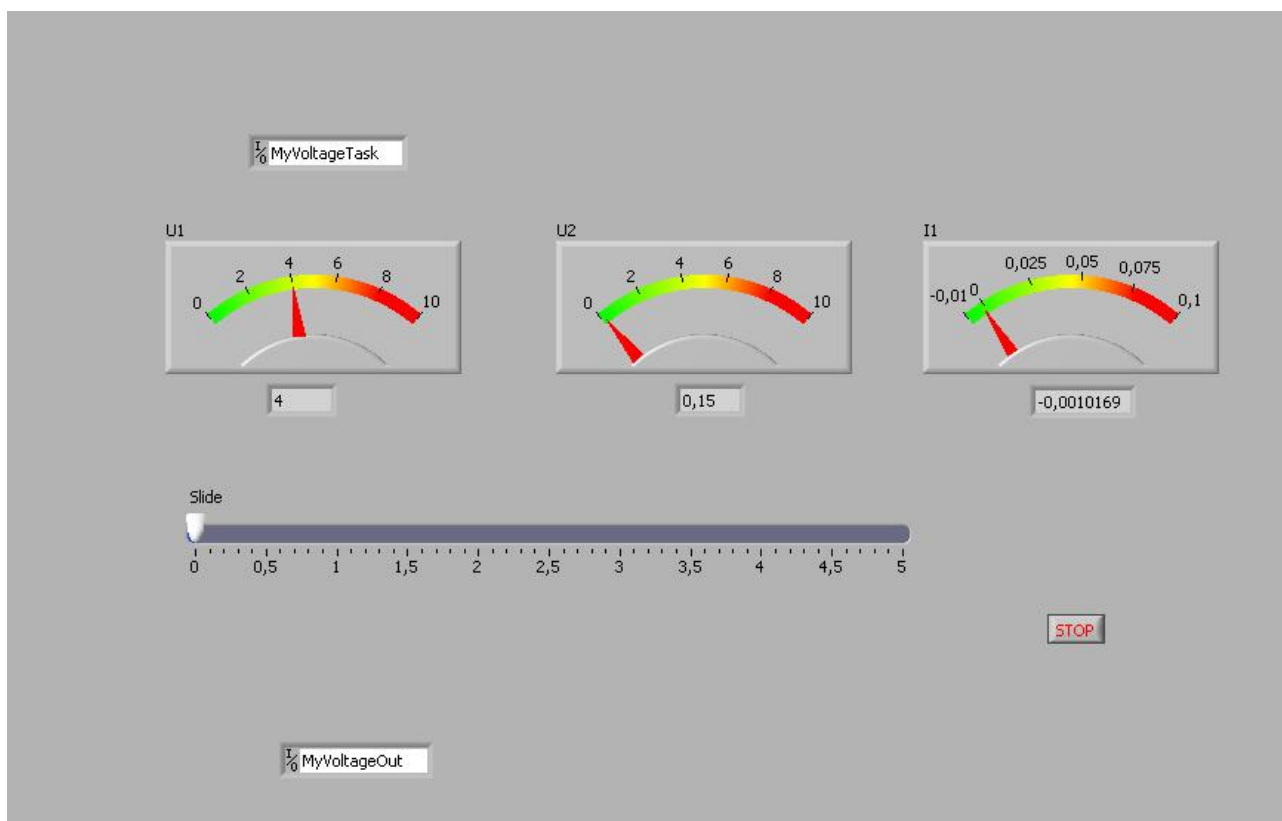
**Komputerowe pomiary parametrów
bramki NAND TTL**

DO UŻYTKU WEWNĘTRZNEGO

WARSZAWA 2021

A. Cel ćwiczenia

Celem ćwiczenia jest zapoznanie się z parametrami układów logicznych na podstawie podstawowej bramki NAND. Wszystkie pomiary zostaną wykonane za pomocą programu LabView na komputerze wyposażonym w odpowiednią kartę wejść/wyjść. W celu rozpoczęcia pomiarów należy uruchomić komputer i wywołać program LabView. Następnie otworzyć projekt o nazwie Charakterystyka.vi. Pojawi się obraz jak na rysunku poniżej.

Rys. 1. Pulpit projektu „Charakterystyka”

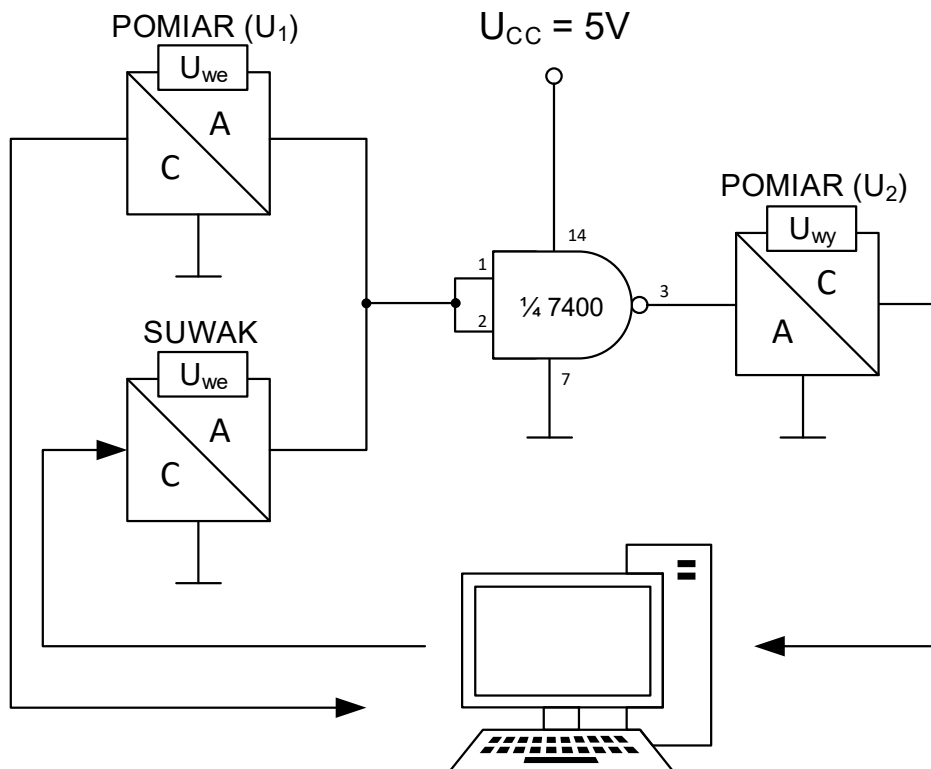
Otwarty projekt umożliwia pomiary dwóch napięć i jednego prądu oraz regulację napięcia na jednym wyjściu od 0 do 5 V.

B. Przebieg ćwiczenia

1) Charakterystyka przejściowa bramki NAND

- Bramka standardowa

Regulując rezystorem suwakiem należy odczytać wartości napięcia wejściowego U_{we} i wyjściowego U_{wy} , odpowiednio na woltomierzach U_1 i U_2 (patrz rys. 1 i rys. 2). Następnie z uzyskanych pomiarów wykreślić charakterystykę $U_{wy} = f(U_{we})$. Liczba pomiarów 10. W celu uzyskanie odpowiedniej jakości pomiarów należy zagęścić pomiary w zakresie przełączania bramki oraz wykonać pomiary narastająco lub opadająco.

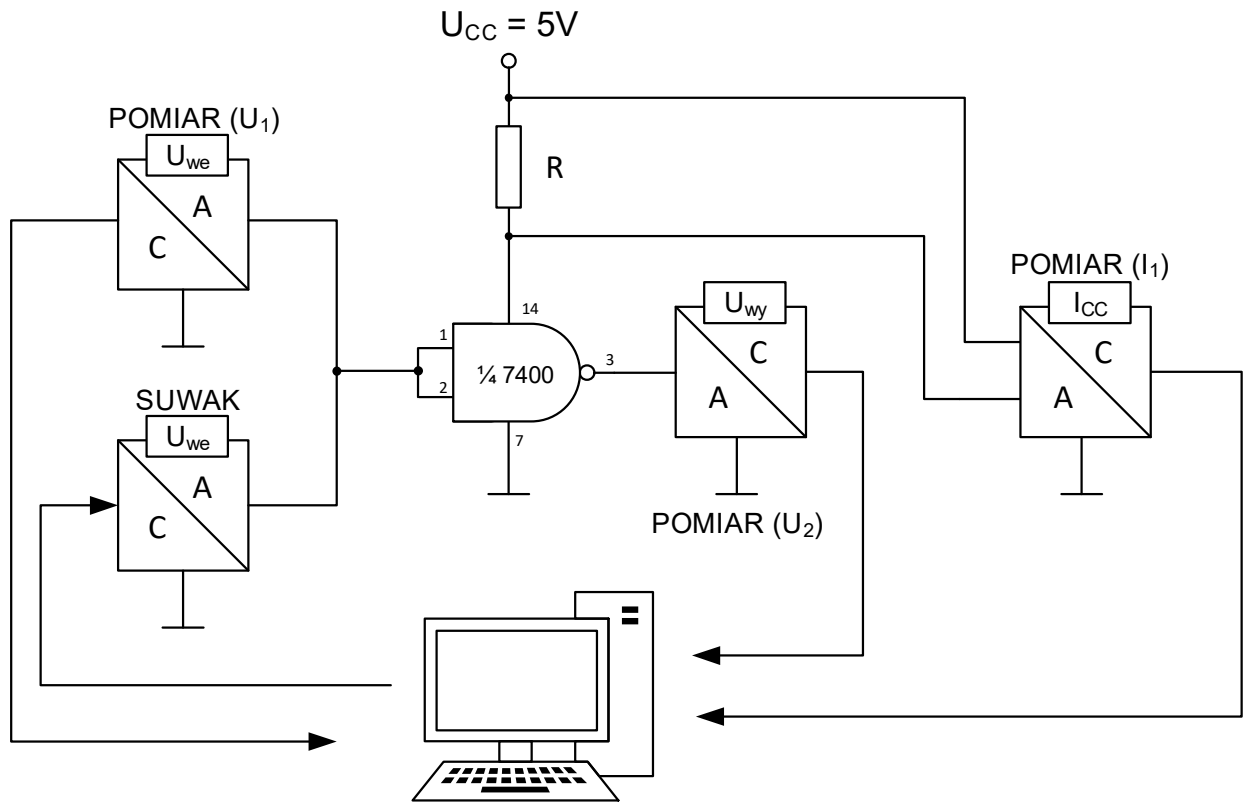

Rys. 2. Schemat ideowy układu do zdejmowania charakterystyki przejściowej bramki NAND

Tabela 1: Pomiary do charakterystyki przejściowej bramki NAND TTL.

U_{we}										
U_{wy}										

Regulując suwakiem należy odczytać wartości napięcia wejściowego U_{we} i prądu zasilającego bramkę I_{CC} , odpowiednio na woltomierzu U_1 i amperomierzu I_1 , (patrz rys. 1 i rys. 3). Następnie z uzyskanych pomiarów wykreślić charakterystykę $I_{CC} = f(U_{we})$. Liczba pomiarów 10.

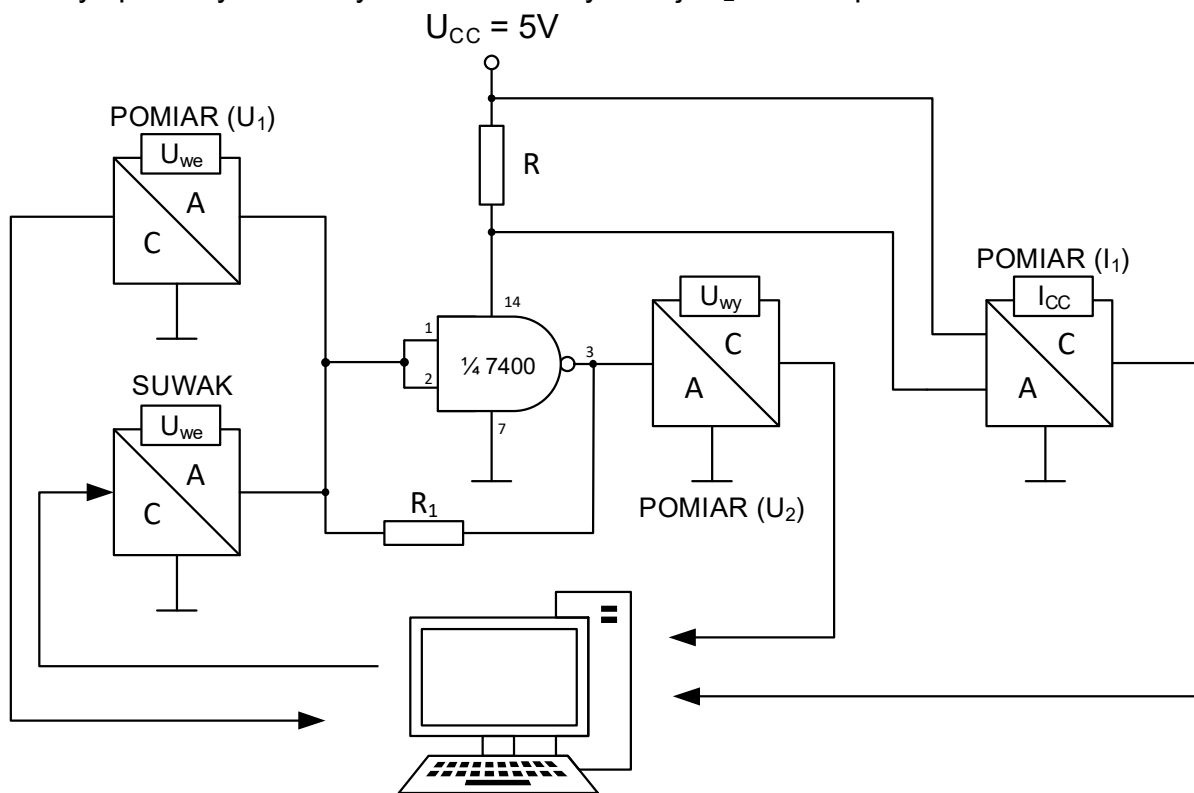
Rys. 3. Schemat ideowy układu do zdejmowania charakterystyki $I_{CC} = f(U_{WE})$ bramki NAND

Tabela 2: Pomiary do charakterystyki prądu zasilania bramki NAND TTL.

U_{we}										
I_{CC}										

Bramka linearyzowana

Regulując suwakiem należy odczytać wartości napięcia wejściowego U_{we} i wyjściowego U_{wy} , odpowiednio na woltomierzach U_1 i U_2 (patrz rys. 1 i rys. 4). Następnie z uzyskanych pomiarów wykreślić charakterystyki $U_{wy} = f(U_{we})$ dla różnych wartości rezystancji R_1 . Powtórzyć pomiary dla różnych wartości rezystancji R_2 . Liczba pomiarów 10.

Rys. 4. Schemat ideowy układu do zdejmowania charakterystyki przejściowej linearyzowanej bramki NAND

Tabela 3: Pomiary do charakterystyki przejściowej linearyzowanej bramki NAND TTL.

Wartość rezystancji w sprzężeniu zwrotnym $R_1 = \dots\dots\dots$ ohm

U_{we}										
U_{wy}										

Wartość rezystancji w sprzężeniu zwrotnym $R_1 = \dots\dots\dots$ ohm

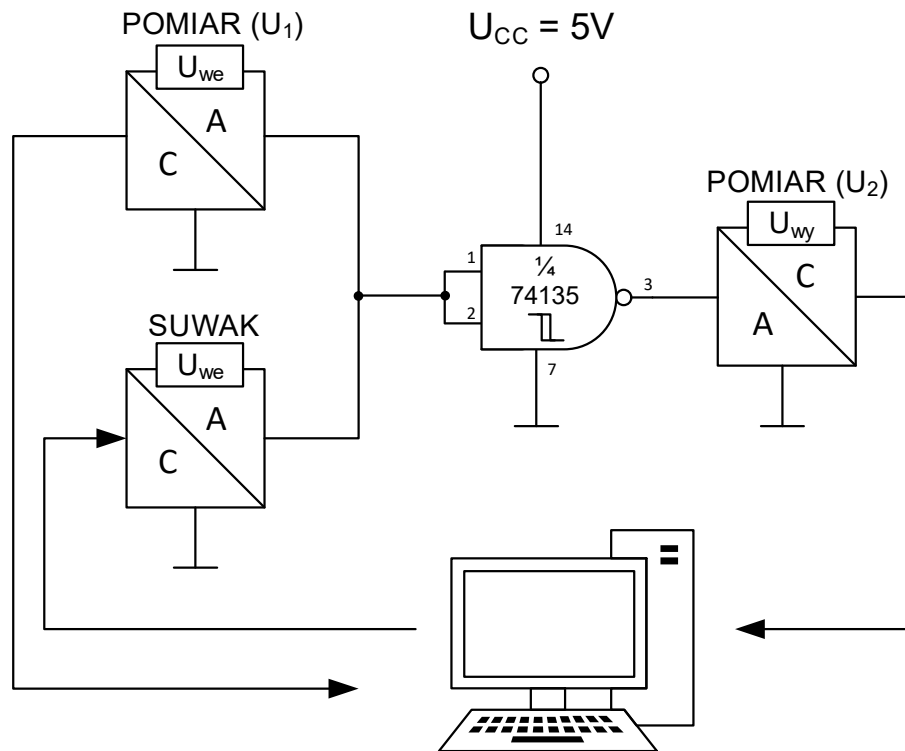
U_{we}										
U_{wy}										

Wartość rezystancji w sprzężeniu zwrotnym $R_1 = \dots\dots\dots$ ohm

U_{we}										
U_{wy}										

Bramka Schmitt'a

Regulując suwakiem należy odczytać wartości napięć wejściowego U_{we} i wyjściowego U_{wy} , na woltomierzach odpowiednio U_1 i U_2 (patrz rys. 1 i rys. 5). Pomiary przeprowadzić zmieniając U_{we} od 0 do 5V i w odwrotnym kierunku. Następnie z uzyskanych pomiarów wykreślić charakterystyki $U_{wy} = f(U_{we})$. Liczba pomiarów 10 w każdym kierunku zmian U_{we} .

Rys. 5. Schemat ideowy układu do zdejmowania charakterystyki przejściowej bramki NAND Schmitt'a

Tabela 4: Pomiary do charakterystyki przejściowej bramki NAND Schmitt'a.
Pomiary dla rosnącego U_{we} od 0 do 5 V.

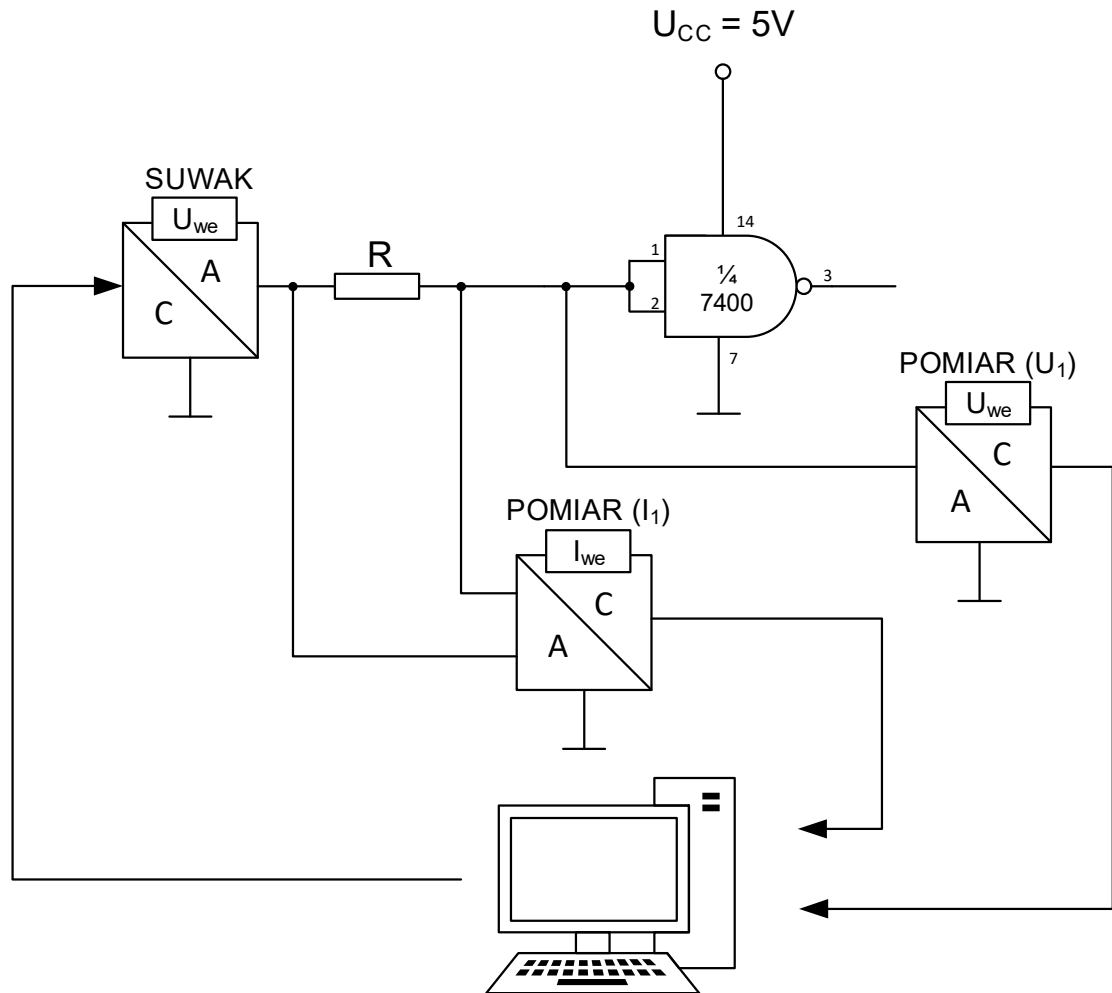
U_{we}										
U_{wy}										

Pomiary dla malejącego U_{we} od 5 do 0 V.

U_{we}										
U_{wy}										

2) Charakterystyka wejściowa bramki NAND

Regulując suwakiem należy odczytać wartości napięć U_{we} i prądu I_{we} wejściowego, na woltomierzu U_1 i amperomierzu I_1 (patrz rys. 1 i rys. 6). Następnie z uzyskanych pomiarów wykreślić charakterystykę $I_{we} = f(U_{we})$. Liczba pomiarów 10. Pomiary należy wykonywać na zakresie U_{we} od -1 do 5 V.

Rys. 6. Schemat ideowy układu do zdejmowania charakterystyki wejściowej bramki NAND

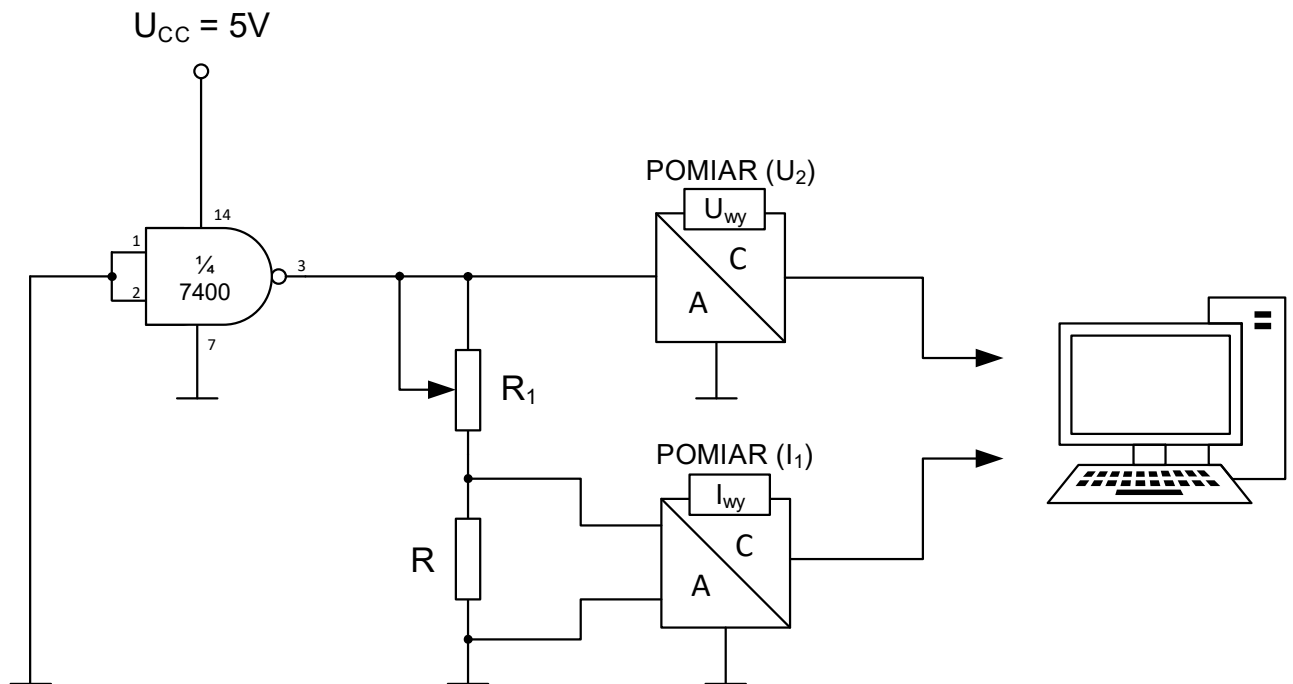
Tabela 5: Pomiary do charakterystyki wejściowej bramki NAND TTL.

U_{we}										
I_{we}										

3) Charakterystyki wyjściowe bramki NAND

- W stanie wysokim

Regulując rezystorem R_1 należy odczytać wartości napięć U_{wy} i prądu I_{wy} wyjściowego, odpowiednio na woltomierzu U_2 i amperomierzu I_1 (patrz rys. 1 i rys. 7). Następnie z uzyskanych pomiarów wykreślić charakterystykę $U_{wy} = f(I_{wy})$ w stanie wysokim. Liczba pomiarów 10.

Rys. 7. Schemat ideowy układu do zdejmowania charakterystyki wyjściowej w stanie wysokim bramki NAND

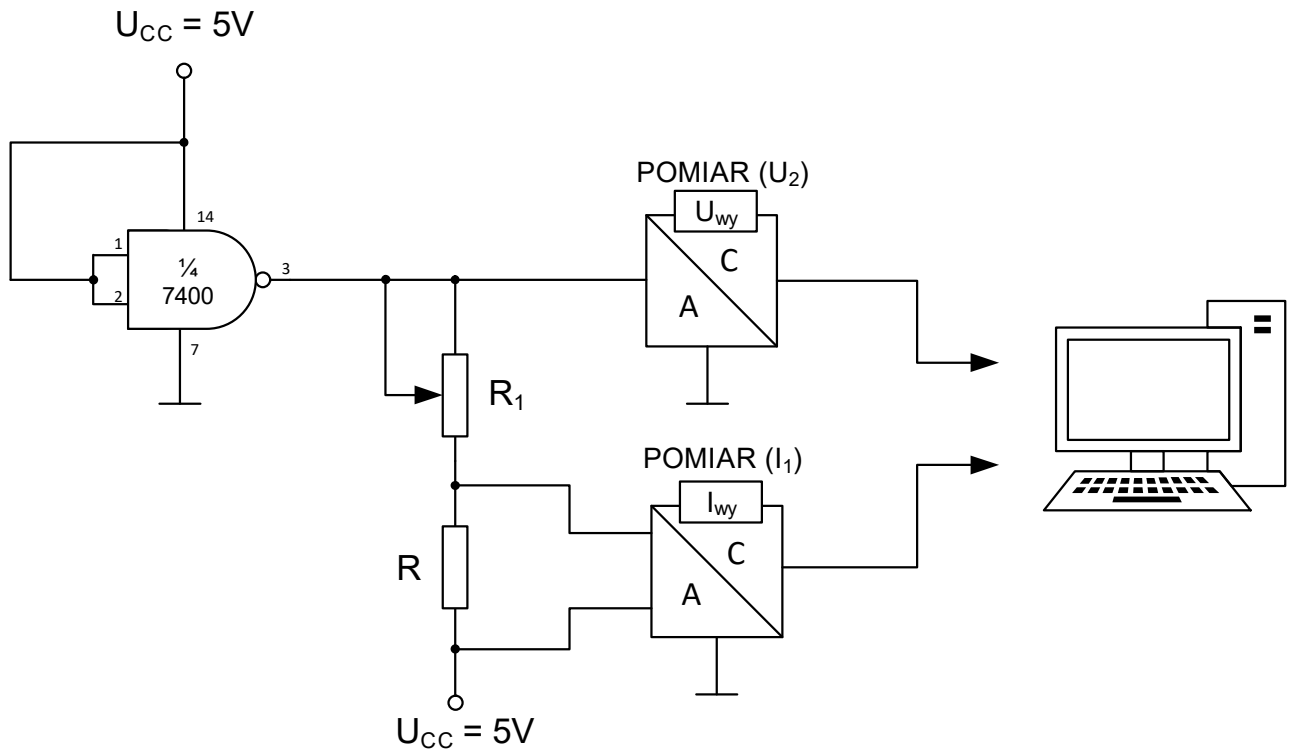
Tabela 6: Pomiary do charakterystyki wyjściowej, w stanie wysokim, bramki NAND TTL.

I_{wy}										
U_{wy}										

- W stanie niskim

Regulując rezystorem R_1 należy odczytać wartości napięć U_{wy} i prądu I_{wy} wyjściowego, odpowiednio na woltomierzu U_2 i amperomierzu I_1 (patrz rys. 1 i rys. 8). Następnie z uzyskanych pomiarów wykreślić charakterystykę $U_{wy} = f(I_{wy})$ w stanie niskim. Liczba pomiarów 10.

Rys. 8. Schemat ideowy układu do zdejmowania charakterystyki wyjściowej w stanie niskim bramki NAND

Tabela 7: Pomiary do charakterystyki wyjściowej, w stanie niskim, bramki NAND TTL.

I_{wy}										
U_{wy}										

E. Wyposażenie

Elementy układu:

- Układ scalony 7400 ..... szt. 1
- Układ scalony 7413 (lub 74132) ..... szt. 1
- Rezystor 1 ohm ..... szt. 1
- Rezystor 47 ohm ..... szt. 1

Sprzęt pomiarowy:

- Interfejs przetworników A/A i C/A ..... szt. 1
- Komputer PC z oprogramowaniem LabView ..... szt. 1

C. Zagadnienia do opracowania

Należy przygotować się z zakresu wiedzy obejmującej takie zagadnienia jak: cyfrowe bramki w technice TTL a w szczególności, należy przygotować odpowiedzi na poniższe pytania i polecenia:

- 1) Wymień znane Ci techniki realizacji bramek. Wymień ich wady i zalety.
- 2) Narysuj schemat budowy bramki NAND zrealizowanej w technice DTL (*Diode Transistor Logic*). Jaką rolę spełniają tam poszczególne elementy?
- 3) Co to jest obciążalność bramki?
- 4) Przedstaw na wykresie zjawisko histerezy powstające w bramce NAND Schmitt'a.
- 5) Podaj podstawowe parametry elementów logicznych w technice TTL (*Transistor Transistor Logic*).
- 6) Narysuj schemat budowy bramki NAND zrealizowanej w technice TTL (*Transistor Transistor Logic*). W jakich stanach są poszczególne tranzystory przy wysokim i niskim poziomie na wyjściu bramki?
- 7) Narysuj i opisz charakterystykę przejściową bramki NAND TTL.
- 8) Narysuj i opisz charakterystykę przejściową linearyzowanej bramki NAND TTL.
- 9) Narysuj i opisz charakterystykę przejściową bramki NAND Schmitt'a TTL.
- 10) Narysuj symbol bramki AND, OR, NAND, NOR, EX-OR, EX-NOR, NOT i podaj tabele prawdy.
- 11) Wymień zalety i wady wykorzystania wspomaganie komputerowego (na przykładzie programu LabView) jako narzędzia pomiarowego.

D. Literatura

1. Dobrowolski A., Jachna Z., Majda E., Wierzbowski M.: „Elektronika - ależ to bardzo proste!”. Wydawnictwo BTC, 2013.
2. Horowitz P., Hill W.: „Sztuka elektroniki. Tom I i II”. Wydanie 12 zmienione. Wydawnictwa Komunikacji i Łączności, Warszawa 2017. ISBN: 9788320619928.
3. Kaźmierkowski M., Matysik J.: „Wprowadzenie do elektroniki i energoelektroniki”. Oficyna Wydawnicza Politechniki Warszawskiej, Warszawa 2005.
4. Pieńkos J., Turczyński J.: „Układy scalone TTL w systemach cyfrowych”. Wydawnictwa Komunikacji i Łączności, 1986.
5. Rosiński A., Dudek E., Krzykowska K., Kasprzyk Z., Stawowy M., Szmigiel A.: Podstawy elektroniki. Laboratorium, 2019, Oficyna Wydawnicza Politechniki Warszawskiej, ISBN 978-83-7814-991-0, 155 s.
6. Rosiński A., Dudek E., Krzykowska K., Kasprzyk Z., Stawowy M., Szmigiel A.: Elektronika. Laboratorium, 2019, Oficyna Wydawnicza Politechniki Warszawskiej, ISBN 978-83-7814-992-7, 181 s.
7. Tietze U., Schenk C.: „Układy półprzewodnikowe”. Wydawnictwa Naukowo Techniczne, 2009.
8. Wawrzyński W.: „Podstawy współczesnej elektroniki”. Oficyna Wydawnicza Politechniki Warszawskiej, 2003.